

Lichaamskunst

Kunst ... Waar denk je dan aan? Schilderijen natuurlijk! En beelden, mooie gebouwen, sieraden, kleding. Maar heb je wel eens aan lichaamskunst gedacht? Die vorm van kunst bestaat ook. Denk maar aan tatoeages, oorbellen en vlechten in je haar. Of aan gekleurde patronen op je wangen of een schotel door je lip, zoals in Afrika ...

Achtergrond

Door in te gaan op de redenen van lichaamsversiering, kun je meer van deze kunstvorm begrijpen. De westerse lichaamskunst stamt af van de Afrikaanse kunst. Er zijn overeenkomsten tussen de westerse en de Afrikaanse kunst, maar ook verschillen.

Anders dan de westerse lichaamskunst waarin mensen zich vooral willen versieren, was Afrikaanse lichaamskunst vaak niet alleen maar bedoeld om mensen mooi te maken. In Afrika werd de lichaamskunst gebruikt om mensen te beschermen tegen onheil. Door tekens aan te brengen op hun lichaam, geloofden de mensen dat ze hun leven lang beschermd zouden zijn tegen ziektes en nare gebeurtenissen. Vaak ook werden versieringen aangebracht zodat mensen zich belangrijker gingen voelen.

Niet alleen vroeger was lichaamskunst een belangrijke uitingsvorm voor de Afrikaanse mens. Tegenwoordig wordt deze nog steeds toegepast bij verschillende soorten feesten.

Feesten

Het dragen van bijzondere kleding is ook een vorm van lichaamskunst. Evenals westerse mensen zich mooi maken voor diverse feesten, doen Afrikaanse mensen dat ook. Neem bijvoorbeeld de Hamarvrouw uit Ethiopië. Terwijl in Nederland een bruid zich in het wit kleedt, draagt de moderne Hamarvrouw op haar bruiloft de huid van een dood dier. Deze huid wordt versierd met kralen en metaal.

Als de mannen van deze stam vijanden hebben gedood, steken ze trots hun lange haar op. Door hun lippen en oren hangen ze kettingen van kralen.

De mensen van de Surmastam, ook in Ethiopië, versieren hun lichaam met krijt en stoffen uit de aarde. Deze mensen hebben weinig middelen om zich mooi te maken. Daarom doen ze dat met krijt en kleuren van de aarde. Goede vrienden schilderen hun gezichten vaak met dezelfde patronen. Zo tonen ze hun vriendschap.

Bij een stam uit Ghana vieren de mensen feest als een meisje 'vrouw' is geworden. Het meisje wordt mooi gemaakt en er wordt een speciaal feest voor haar gegeven. Ze krijgt een hoofdtooi ingevlochten. Deze tooi, *cheia* genaamd, is gemaakt van hoepels van suikerriet en verpakt in zwart snoer. Het duurt ongeveer zes uur om dit in te vlechten en het blijft ongeveer een week zitten.

Hoog aanzien

Als mensen zich mooi versieren, dan verkrijgen ze een hoog aanzien bij hun eigen volk. Of juist bij andere volken. In een aantal stammen dragen vrouwen platen in hun oren of in hun lippen. De vrouwen van de Surmastam bijvoorbeeld, dragen platen in hun lippen. Ze beginnen met

kleine platen. Doordat de lip wordt opgerekt, kunnen ze er steeds grotere platen in zetten. Hoe groter de plaat, hoe duurder de vrouw. Als een man een vrouw met een grote plaat in haar lip trouwt, betaalt hij wel 75 runderen!

De vrouwen van een stam uit de buurt van de rivier de Niger kleuren en weven prachtige doeken. Hoe meer kleuren, hoe mooier de doeken, hoe hoger in aanzien.

De mannen scheren hun voorhoofd en verven hun gezicht met rode aarde. Hun haren versieren ze met struisvogelveren en schelpen, en hun borst versieren ze met kralen. Tijdens een speciaal feest worden ze beoordeeld op hun kunsten. Hoe mooier, hoe beter!

Jouw eigen lichaamskunst

Vergeleken met de grote oorbellen, de enorme hoofdtoeien en de kleurrijke schilderingen is de westerse lichaamskunst maar zeer eenvoudig.

Maar toch, wat doet het jou om een ringetje of oorbel te dragen, om je haren te vlechten of ze stijf in de gel te zetten? Doe jij het ook niet om wat meer zelfvertrouwen te krijgen, om er mooier uit te zien, om indruk te maken op vriend en vriendin?

Hebben wij eigenlijk niet dezelfde redenen om ons te versieren als Afrikaanse mensen?

Om onze lichaamskunst te begrijpen, moeten we ver terug gaan in de tijd en naar Afrika.

Daar droegen mensen al 2000 jaar vóór Christus tatoeages.

Er is zelfs een mummie gevonden van 1994 voor Christus die tatoeages op zijn armen had!